

KISA KLASİKLER / 62

WASHINGTON IRVING

Rip Van Winkle

ÇEVİRİ: CAN ÖMER KALAYCI

can
klasik

WASHINGTON IRWING
RIP VAN WINKLE

Can Klasik

Rip Van Winkle, Washington Irving

İngilizce aslından çeviren: Can Ömer Kalaycı

Rip Van Winkle

İlk baskı: 1819

Bu çeviride kaynak alınan baskı: Penguin Classics, 2016

© 2022, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Temmuz 2022, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Ayça Sezen

Editör: Seçkin Selvi

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak illüstrasyonu: Başak Demir

Baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 44009

ISBN 978-975-07-5802-7

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750758027

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

WASHINGTON IRWING
RIP VAN WINKLE

ÖYKÜ

İngilizce aslından çeviren

Can Ömer Kalaycı

♥can

WASHINGTON IRWING, “ilk Amerikalı edebiyatçı” olarak tanımlanır. 1783-1859 yılları arasında yaşayan Irving’in *Rip Van Winkle*, *Uykulu Kuytu Söylencesi* gibi yapıtları da Amerikan edebiyatının ilk öyküleri olarak kabul edilir. Sağlık sorunları nedeniyle düzenli bir öğrenim yapamayan yazar, kendi çabasıyla tamamladığı hukuk eğitiminden sonra avukatlık yaptı. Yapıtlarıyla New York’un Hollanda kolonisi olduğu dönemin toplumsal yapısını yansıttı ve ünlü öykülerini o dönemi anlatan *A History of New-York from the Begining of the world to the End of the Dutch Dynasty* (Diedrich Knickerbocker’ın Yazdığı New York Tarihi) adlı mizahi tarih kitabında derledi. Londra’ya gittiğinde tanıştığı Sir Walter Scott’un cesaretlendirmesi sonucunda da taşlama tarzındaki mizahi öykülerini ve makalelerini *The Sketch Book of Goeffrey Crayon* (Sayın Geoffrey Crayon’un Karalama Defteri) adlı kitapta topladı.

CAN ÖMER KALAYCI, 1963’te doğdu. İstanbul Amerikan Robert Lisesi ve Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi’ni bitirdi. Aynı fakültede Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları dalında uzmanlığını, doçentliğini ve 2003 yılında profesörlüğünü aldı. “Çocuk Alerjisi ve Astım” alanında yan dal uzmanlık eğitimi Hacettepe Üniversitesi ve New York State Üniversitesi’nde tamamladı. 2000-2002 yıllarında iki yıl süreyle Harvard Üniversitesi’nde astım konusunda çalıştı. Halen Ankara’da serbest hekim olarak çalışmaktadır. Can Yayınları’ndan diğer çevirileri: *Baskerville’lerin Köpeği*, *Gulliver’in Seyahatleri*, *Atını Sürüp Giden Kadın*, *Quinx ya da Kusursuz Adamın Öyküsü*, *Türkiye’de Şark Garp* ve *Amerikan Tesirleri II*, *Moby Dick*, *Erewhon*, *Ustanın Dersi*.

“Wensday¹, yani Wodensday’e adını veren
Saksonların kralı Woden adına ant içerim ki
Doğruyu söylemekten vazgeçmeyeceğim
Mezarıma girdiğim güne kadar...”

Cartwright

1. (İng.) (Wednesday) Çarşamba. (Ç.N.)

GİRİŞ

Aşağıdaki öykü, bölge tarihine ve bölgedeki ilk yerleşimcilerin torunlarının âdetlerine çok meraklı olan New York'lu yaşlı bir beyefendinin, rahmetli Diedrich Knickerbocker'ın kâğıtları arasında bulundu. Bay Knickerbocker tarih araştırmalarını kitaplardan ziyade insanlar arasında yapıyordu, çünkü onun en sevdiği konulara ilişkin kitaplar maalesef son derece nadirdi; öte yandan masalsı bilgiler konusunda zengin birikimleri olan çok sayıda yaşlı kasabalının, hatta onlardan da çok karılarının, gerçek tarih açısından paha biçilmez değerde olduklarını düşünüyordu. Bu nedenle, ne zaman yayvan dalı bir çınar altındaki alçak tavanlı çiftlik evine güvenle kapanmış gerçek bir Felemenk ailesine rastlasa onlara gotik harflerle yazılmış küçük bir kitap cildi gözüyle bakar ve bir kitap kurdu şevkiyle incelerdi.

Bütün bu araştırmalarının sonucu olarak bölgenin Felemenk valilerinin yönetimi altındaki tari-

hini yazdı ve bunu birkaç yıl sonra yayımladı. Eserinin edebî niteliği konusunda çeşitli görüşler ortaya atıldı, doğrusunu söylemek gerekirse bu eserin edebî değeri ancak olması gerektiği kadar iyiydi. Aslında eserin en üstün özelliği ilk yayımlandığı zaman biraz kuşkuyla karşılanan ancak sonradan tamamen kabul gören özenli doğruluğuydu; artık bu kitap yetkin bir bilimsel eser olarak tüm tarih derlemelerine tartışmasız bir şekilde kabul edilmiştir.

Yaşlı beyefendi eserin yayımlanmasından kısa süre sonra öldü; artık ölüp gittiğine göre zamanını daha önemli işlere harçayabilirdi demek hatırasına fazla zarar veremez. Bay Knickerbocker en sevdiği uğraşla, kendi yöntemiyle ilgilenmek istiyordu ve zaman zaman komşularını huzursuz eden bazı hareketleri de olsa, en içten saygı ve sevgi beslediği bazı arkadaşlarının canını da sıkırsa, hataları ve aptallıkları “kızgınlıktan çok hüznle” anılır ve kimseye zarar vermeye ya da kırmaya niyeti olmadığından kuşkulanılmazdı. Eleştirmenlerin anısına kıymet vermelerinden başka, görüşlerine değer verilebilecek birçok insan tarafından da çok takdir edilirdi; özellikle yeni yıl keklerinin üstüne portresini basacak kadar ileri giden ve böylece ona bir Waterloo madalyası ya da bir Kraliçe Anne çeyrekliği üstüne basılmış kadar ölümsüzlük fırsatı veren pastacılar tarafından.

Bazı pastacılar yeni yıl keklerinin üstüne portresini basacak kadar ileri gitmişti.

RIP VAN WINKLE

Hudson Nehri'nin yukarılarına seyahat eden herkes Kaatskill Dağları'nı mutlaka anımsar. Bu dağlar büyük Kypphäuser ailesinden ayrılmış bir koldur ve nehrin batı yakasından bakınca uzaklarda, çevresindeki arazi üstüne hâkimiyet kurmuş yüce bir yükseklik olarak görülür. Her mevsim değişikliği, her hava değişikliği, aslına bakarsanız günün her saati bu dağların büyüğü renklerinde ve şekillerinde bir farklılık yaratır ve uzak yakın her yerdeki ev kadınları tarafından mükemmel bir barometre olarak kabul edilir. Hava yumuşak ve sakinken dağlar mavi ve mor giysilere bürünür ve akşamüstünün berrak gökyüzüne keskin hatlarını çizerler; fakat bazen manzaranın geri kalanı bulutsuz olduğunda, zirvelerinin etrafına batan güneşin son huzmelerinde bir şan ve şeref tacı gibi ışıldayan gri buhardan bir başlık oluştururlar.

Yolcu, bu büyüğü dağların eteklerinde, tam dağların mavi renginin hemen yakındaki arazinin taze yeşili içinde eriyerek kaybolduğı noktada, kiremitli çatıları ağaçların arasında parıldayan köyden kıvrılarak yükselen ince bir duman görmüş olabilir. Burası, yörenin ilk zamanlarında, saygıdeğer Peter Stuyvesant (nur içinde yatsın) hükümeti ilk kurulduğunda Felemenk göçmenler tarafından kurulmuş çok eski, küçük bir köydür ve bu köyde

Bu dağlar uzak yakın her yerdeki ev kadınları tarafından mükemmel bir barometre olarak kabul edilir.

ilk göçmenlerin birkaç yıl içinde kondurduğu, Hollanda'dan getirilen küçük sarı tuğlalardan yapılmış, üçgen çatıları sokağa bakan, pencereleri kafesli, tepelerinde rüzgârgüllerinin asılı durduğu bazı evler vardır.

Aynı köyde ve bu evlerin birinde (doğrusunu söylemek gerekirse maalesef zaman içinde eskimiş ve fırtınalardan harap olmuş birinde) ülke Büyük Britanya'nın bir eyaleti olduğu zamanlardan beri uzun yıllardır Rip

Van Winkle adında sade, iyi huylu bir adam yaşırdı. Peter Stuyvesant'ın heybetli zamanlarının kahramanlık gösteren ailelerinden olan ve ona Fort Christina kuşatmasında eşlik eden Van Winkle ailesinin soyundan geliyordu. Fakat Rip Van Winkle'a miras olarak atalarının savaşçı karakterinin pek azı kalmıştı. Sade, iyi huylu bir

İlk yerleşenlerden bazılarının evleri.

Irving, *Rip Van Winkle*'da yıllarca süren uykuların, zamanda atlamaların olduğu, farklı kültürlerde benzerleri anlatılan masala yeni bir yorum getirir, masalın arka planınaysa Amerikan Devrimi'ni alır.

Biraz hava almak üzere ormanda bir yürüyüşe çıkan iyi yürekli Rip Van Winkle, tuhaf birtakım olaylar sonucu bir ağaç kovuğunda uyuyakalır. Uykuya daldığında Britanya İmparatorluğu'nun kolonisindedir, uyandığında George Washington'ın portreleri duvarlara asılmıştır. Yirmi yıl süren uzun uykusunda epey yaşılanan Rip Van Winkle yepyeni bir hayata, yabancılaştığı kasabasına ve hiç tanımadığı torununa alışmaya çalışır; kimilerine bir kâbus gibi görünen bu durum, ihtiyarın umutla başladığı ikinci bir yaşam olacaktır.

#kısaklasikler #amerikanklasikleri #amerikandevrimi #derinuyku #değişim
#yeni hayat

Kapak illüstrasyonu: Başak Demir

 can

canyayinlari.com | f | | canyayinlari

öykü

ISBN 978-975-07-5802-7

9 789750 758027